

KONJOGOJSTVO I KONJIČKI SPORT U REPUBLICI HRVATSKOJ NA POČETKU XXI STOLJEĆA**HORSE BREEDING AND EQUESTRIAN SPORT IN THE REPUBLIC OF CROATIA AT THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY****Mirjana Baban, N. Korabi, Nikica Prvanović Babić, Jelena Ramljak**

Pregledni znanstveni članak - Review scientific paper
Received - Primljeno: 18. listopada - October 2025
Revised - Revidirano: 22. listopada - October 2025
Accepted - Prihvaćeno: 03. studeni - November 2025
<https://doi.org/10.33128/k.67.2.6>
UDK 636.1.08(497.5)
798(497.5)

SAŽETAK

Konjogojstvo je u Republici Hrvatskoj jedina stočarska grana koja u posljednjih trideset godina bilježi gotovo neprekidan pozitivan trend rasta. Tijekom 1995. godine bilo je registrirano 2.488 konja, u 2004. godini broj registriranih konja porastao je na 9.321 grlo, 2014. godine ukupan broj konja raste na 21.144 grla te 2024. godine na 35.920 grla. U posljednjih 15 godina prosječno godišnje povećanje broja konja registriranih u sustavu iznosi 4,6 %, a najveći je porast zabilježen u 2021. godini, kada je povećanje brojnoga stanja iznosilo 12,3 %. Unutar populacijske strukture hladnokrvne su pasmine kontinuirano dominantne, a zatim slijede toplokrvne pasmine i pasmine ponija. Osim povećanja broja konja, pasmina i uzgojnih tipova, kontinuirano se bilježi i povećan broj privatnih i društvenih konjičkih klubova, profesionalnih i amaterskih jahača/vozača i ostalih dionika, različitih udruga te obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji se bave konjima. Organizacijom sve većega broja različitih oblika konjičkih manifestacija i konjičkih natjecanja može se zaključiti da se konjička industrija u Republici Hrvatskoj dobro razvija, iako u usporedbi s dominantnim konjičkim zemljama zauzima neznatan udio. Sportske discipline u ingerenciji Hrvatskoga konjičkog saveza provode se prema pravilima Međunarodne konjičke federacije (Fédération Équestre Internationale). Najzastupljenije je preponsko jahanje, zatim daljinsko jahanje (*endurance*), dresurno jahanje, zaprežni sport i konjički višeboj (*eventing*).

Ključne riječi: konjogojstvo, konjički sport, Republika Hrvatska

Prof. dr. sc. Mirjana Baban, e-mail: mbaban@fazos.hr, (ORCID: 0009-0008-8128-985X), Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek, Hrvatska; dr. sc. Nidal Korabi, e-mail: nidal.korabi@mps.hr, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Grada Vukovara 78, 10000 Zagreb, Hrvatska, prof. dr. sc. Nikica Prvanović Babić, e-mail: nikica.prvanovic@vef.hr, (ORCID: 0000-0002-5834-5672), Sveučilište u Zagrebu Veterinarski fakultet, Heinzelova 55, Zagreb, Hrvatska, prof. dr. sc. Jelena Ramljak, e-mail: jramljak@agr.hr, (ORCID: 0000-0003-0474-3007), Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet, Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb, Hrvatska
Rad financira Europska unija – NextGeneration EU u sklopu NPOO projekta „Hranidbeno modeliranje i metabolomika u funkciji unaprjeđenja stočarske proizvodnje“ br. 581-UNIOS-26.

UVOD

Od samih početaka vođenja Jedinственoga registra držanih životinja (JRDŽ) pa sve do današnjeg dana, posebitost konjogojskoga sektora u Republici Hrvatskoj predstavlja neprekidan pozitivan trend rasta uočljiv za sve skupine kopitara. Prije trideset godina, 1995. godine, u Republici Hrvatskoj bilo je registrirano 2.488 konja (HSC, 2005.), a to je razdoblje početak sustavnoga unaprjeđenja sektora konjogojskoga, odnosno registracije konja i magaraca u JDRŽ kao jedinstvenu bazu svih domaćih životinja u Republici Hrvatskoj. Ondašnje je brojno stanje posljedica postupnoga upotpunjavanja registra iz početnih evidencija, koje je ujedno nastavljeno daljnjom registracijom neumatičenih grla na teritoriju Republike Hrvatske. Sustavnim radom i daljnjom provedbom registracije grla broj kopitara u sustavu kontinuirano je rastao i danas predstavlja temeljnu državnu evidenciju držanih kopitara, koja povezuje sustav identifikacije i registracije kopitara, provedbu uzgojnih programa, veterinarske i stočarske inspeksijske preglede i preglede gospodarstava, promet nusproizvoda i sustav klaonica. Pozitivan trend rasta uočljiv je od samih početaka: primjerice, u 2004. godini broj konja registriranih u državnim evidencijama porastao je na 9.321 grlo, 2014. godine ukupan je broj konja porastao na 21.144 grla te 2024. godine na 35.920 grla (Grafikon 1). Slijedom navedenoga, statistički podatci broja konja u posljednjih 15 godina (2010. – 2024.) ukazuju na to da prosječno godišnje povećanje broja konja registriranih u sustavu iznosi 4,6 %, a najveći je porast zabilježen u 2021. godini, kada je povećanje brojnoga stanja iznosilo 12,3 %.

Danas je u JDRŽ-u registrirano sveukupno 43.366 kopitara (35.920 konja, 7.395 magaraca, 30 mula, 17 mazga i 4 zebre; MPŠR, 2025.). Porast brojnoga stanja popraćen je registracijom mnogih inozemnih pasmina, što je ujedno rezultat popularizacije i jačanja sektora sportskoga konjogojskoga i rekreacijskih aktivnosti s konjima. Prema Središnjem popisu HSSC-a (1999.), Hrvatska je imala 16 registriranih i priznatih pasmina konja. Povećanje broja registriranih pasmina konja, naročito toplokrvnih, najznačajnije je početkom 2000. godine. U službenome registru 2005. godine broj čistokrvnih pasmina i tipova porastao je na 39 (HSC, 2007.), dok je prema posljednjem statističkom izvješću u odnosu na početak sustavnoga vođenja registra kopitara

porastao gotovo tri puta i iznosi 105 (MPŠR, 2025.). Kada je riječ o zastupljenosti različitih tipova konja, populacijska se struktura unazad posljednjih trideset godina nije značajno mijenjala. U 2004. godini najveću zastupljenost u uzgoju konja činile su hladnokrvne pasmine (65 %), zatim toplokrvne pasmine (31 %) i naposljetku poniji (4 %). Deset godina kasnije, prema statističkome izvješću konjogojskoga za 2014. godinu, u uzgoju su i dalje bile najzastupljenije hladnokrvne pasmine (56 %), zatim toplokrvne pasmine (39 %) te poniji (5 %) (HPA, 2015.).

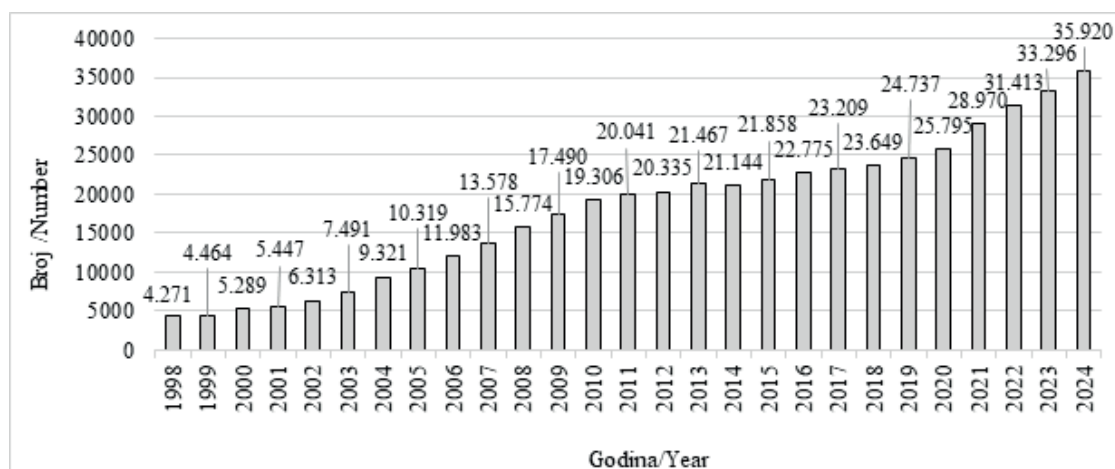
Prema posljednjim podacima HAPIH-a (2025.) vidljivo je da su hladnokrvne pasmine unutar populacijske strukture i dalje dominantne (67,6 %), udio zastupljenosti preostalih dviju skupina ostao je relativno nepromijenjen - toplokrvne pasmine (28,1 %) i pasmine ponija (4,3 %), kao što je prikazano na Grafikonu 2. Navedeno je zasigurno obilježeno tradicijom uzgoja izvornih hladnokrvnih pasmina konja (hrvatski hladnokrvnjak i hrvatski posavac), koje se uzgajaju u gotovo svim županijama Republike Hrvatske te čine jedan od najdugotrajnijih ekoloških izvoznih stočarskih proizvoda Hrvatske.

Najveći se broj konja u Hrvatskoj već trideset godina dominantno uzgaja na području Sisačko-moslavačke županije (8.736 grla) upravo zbog optimalnih prirodnih resursa za uzgoj hladnokrvnih pasmina. Najmanji broj konja uzgaja se na području Dubrovačko-neretvanske županije (191; MPŠR, 2025.). Također je prema aktivnome broju vlasnika konja vodeća Sisačko-moslavačka županija (687), zatim Osječko-baranjska (581) te Zagrebačka županija (566). Najmanje aktivnih vlasnika konja ima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (61; MPŠR, 2025.). U Republici Hrvatskoj trenutačno postoji 9 ovlaštenih uzgojnih udruženja koja su od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ovlaštena za provedbu uzgojnih programa na teritoriju Republike Hrvatske: Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskoga hladnokrvnjaka, Središnji savez uzgajivača konja hrvatski posavac, Hrvatska udruga uzgajivača športskih konja, Udruga uzgajivača konja hrvatski toplokrvnjak, Hrvatska udruga uzgajivača gidran pasmine konja, Savez uzgajivača traknerskih konja Hrvatske „CROAT“, Viteško alkarsko društvo Sinj, Hrvatski središnji savez uzgajivača lipicanaca te Državna ergela Đakovo i Državna ergela Lipik (MPŠR, 2025.).

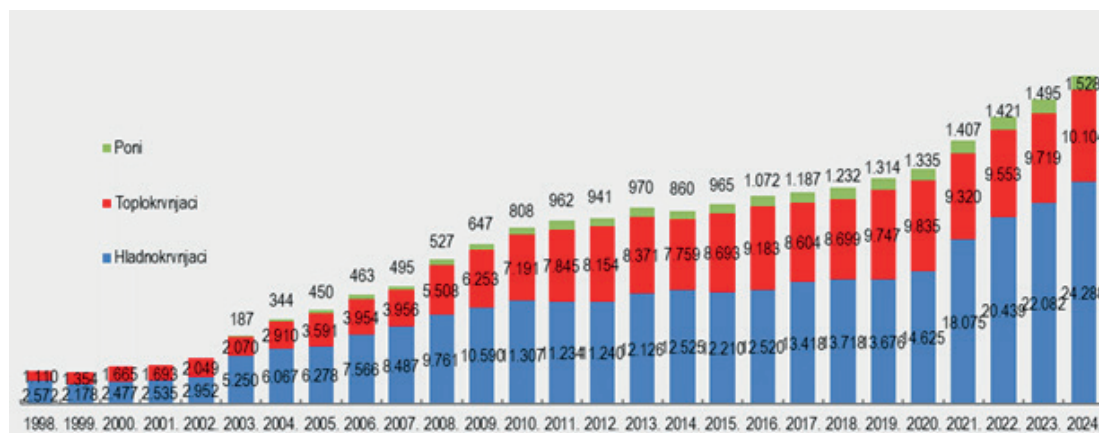
IZVORNE I UGROŽENE PASMINE KONJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Republika Hrvatska prepoznala je važnost izvornih i ugroženih pasmina kopitara u ukupnoj bioraznolikosti ekosustava te doprinosi njihovoj zaštiti i očuvanju. Najbrojniju skupinu unutar grupe izvornih i ugroženih pasmina kopitara čine pasmine konja (Tablica 1), pri čemu je udjelom od 40,5 % najzastupljenija pasmina hrvatski hladnokrvnjak, a zatim pasmina hrvatski posavac (31,6 %), dok su manjim udjelom od 7,3 % zastupljeni lipicanac i međimurski konj (0,2 %). Promatrajući pasminsku strukturu u odnosu na ugroženost, u skladu s FAO-vom kategorizacijom, međimurski konj jedini je u skupini

kritično ugroženih s obzirom na to da je populacija izrazito mala (54 grla), sa svega 3 rasplodna pastuha, 21 rasplodnom kobilom i ukupno 22 registrirana vlasnika (MPŠR, 2025.). Nadalje, pasmina lipicanac označena je statusom ugrožene pasmine, dok hrvatski hladnokrvnjak i hrvatski posavac imaju status ranjivih pasmina. Novčane potpore osigurane su sa ciljem očuvanja genetske raznolikosti i genoma izvornih pasmina: tako poticaj za hrvatskoga hladnokrvnjaka iznosi do 396,92 €, za hrvatskoga posavca do 404,98 €, lipicanca do 387,11 €, a do 502,02 € za međimurskog konja. Povećanje populacije hladnokrvnih pasmina je kontinuirano, a posebno se ističe hrvatski hladnokrvnjak kao najzastupljenija pasmina u Hrvatskoj (sveukupno 12.810 grla; MPŠR, 2025.).

Grafikon 1. Kretanje ukupnoga broja konja (MPŠR, HAPIH, 2025.)
 Graph 1 Fluctuation in the total number of horses (MAFF, CAAF, 2025)

Grafikon 2. Kretanje broja konja prema skupini (MPŠR, HAPIH, 2025.)
 Graph 2 Fluctuation in the number of horses per group (MAFF, CAAF, 2025)

Za hrvatskoga hladnokrvnjaka i hrvatskoga posavca porast u brojnome stanju stalan je od 1998. do 2024. godine. Brojno stanje međimurskoga konja tijekom godina je fluktuiralo, iako je posljednjih nekoliko godina zamjetan ponovan rast populacije i danas brojimo sveukupno 54 grla (MPŠR, 2025.). Uporabna svrha hladnokrvnih pasmina u Republici Hrvatskoj zasnovana je na proizvodnji konjskoga (ždrjebećeg mesa), koje je ujedno prepoznato na međunarodnome tržištu (Ivanković, 2023.). Lipicanac se u najvećoj mjeri uzgaja u Osječko-baranjskoj (608 grla), Vukovarsko-srijemskoj (561 grlo) i u Brodsko-posavskoj županiji (532 grla) (MPŠR, 2025.). Kretanje broja grla lipicanske pasmine u pozitivnome je trendu od 1998., kada je u registru postojalo 485 grla, sve do 2013. godine, kada dolazi do relativne stagnacije brojnoga stanja. Prema posljednjim podatcima službeno je registrirano 2.297 lipicanaca (JRDŽ, 2025.), što ujedno čini Republicu Hrvatsku drugom državom po broju registriranih grla (LIF, 2025.). Uzgoj lipicanaca u Republici Hrvatskoj obuhvaća zemaljski uzgoj (89 %) te uzgoj na Državnoj ergeli Đakovo (8 %) i Državnoj ergeli Lipik (3 %; HAPIH, 2025.). Državna je ergela Đakovo prije skoro trideset godina stekla status državne ergele (1997.), dok državna ergela Lipik status državne ergele stječe 2008. godine, nakon povratka konja otuđenih u Domovinskome ratu 2007. godine. Ergela Đakovo 1995. godine postaje i punopravni član Svjetskoga udruženja uzgajivača konja lipicanske pasmine LIF, Lipizzan International Federation; HSC, 2005., a danas su i ergelski i privatni uzgoj članovi krovnoga udruženja. Jedan od značajnijih događaja vezan za lipicansku pasminu dogodio se u prosincu 2022. godine, kada je na sjednici UNESCO-va Međuvladinog odbora za nematerijalnu kulturnu baštinu „Tradicije uzgoja lipicanaca“ upisan u nema-

terijalnu kulturnu baštinu čovječanstva. Navedeno je rezultat međunarodne prijave državnih lipicanskih ergela u Hrvatskoj, Austriji, Sloveniji, Mađarskoj, Slovačkoj, Italiji, Rumunjskoj, Bosni i Hercegovini. UNESCO-vo priznanje demonstrira postojanje i važnost elemenata nematerijalne baštine manifestirane putem *know-howa*, postupaka i vještina vezanih uz uzgoj lipicanskih konja, ali i putem socijalnih i kulturnih izričaja koje su dio narodnih običaja. Navedenim se ističe važnost državnih ergela, privatnih uzgajivača i lokalnih zajednica koje su usko povezane s lipicanskom pasminom, a istovremeno se naglašava važnost očuvanja ove baštine u budućnosti s kulturnoga stajališta. Uz navedeno, nacionalna zaštita tradicije uzgoja dobivena je od Ministarstva kulture, i to 2016. godine u svojstvu preventivne zaštite tradicije uzgoja lipicanaca u Državnim ergelama Đakovo i Lipik, a 2017. godine u svojstvu nematerijalnoga kulturnog dobra za „Tradicije uzgoja lipicanaca u Slavoniji, Baranji i Srijemu“.

UZGOJ TOPLOKRVNIH PASMINA I PROGRAMI POTPORE

Uzgoj toplokrvnih pasmina iziskuje veća financijska ulaganja te u kontekstu objedinjenja različitih struka (agronomske, veterinarske, ekonomske itd.) i poticanja drugih sektora predstavlja velik potencijal. Na području uzgoja, brojnoga stanja te uvoza i registracije toplokrvnih pasmina u posljednjih je trideset godina bilo značajnih promjena. Povećanje broja registriranih toplokrvnih pasmina konja najznačajnije je početkom 2000-ih, dok nakon 2010. godine gospodarska kriza značajno utječe na uzgoj i nabavu toplokrvnih pasmina konja u Republici Hrvatskoj, kod kojih je zabilježen značajan pad u ukupnome brojnom stanju i reprodukciji (Poljak i sur., 2015.).

Tablica 1. Pasminska struktura izvornih i ugroženih pasmina kopitara (MPŠR, HAPIH, 2025.)

Table 1 Breed structure of local breeds of Equidae (MAFF, CAAF, 2025)

Pasmina / Breed	Grla / Head	± 2024/2023, %	Udio*/ Share, %
Hrvatski hladnokrvnjak / Croatian Coldblood	12.810	+7,80	40,5
Hrvatski posavac / Croatian Posavina Horse	9.974	+14,63	31,6
Lipicanac / Lipizzan	2.297	+3,60	7,3
Međimurski konj / Medjimurje Horse	54	+14,89	0,2
Istarski magarac / Istrian Donkey	1.163	+10,86	3,7
Primorsko-dinarski magarac / Littoral Dinaric Donkey	5.131	+9,61	16,2
Sjeverno-jadranski magarac / North Adriatic Donkey	167	+9,15	0,5
Sve / All	31.596	10,08	100,00

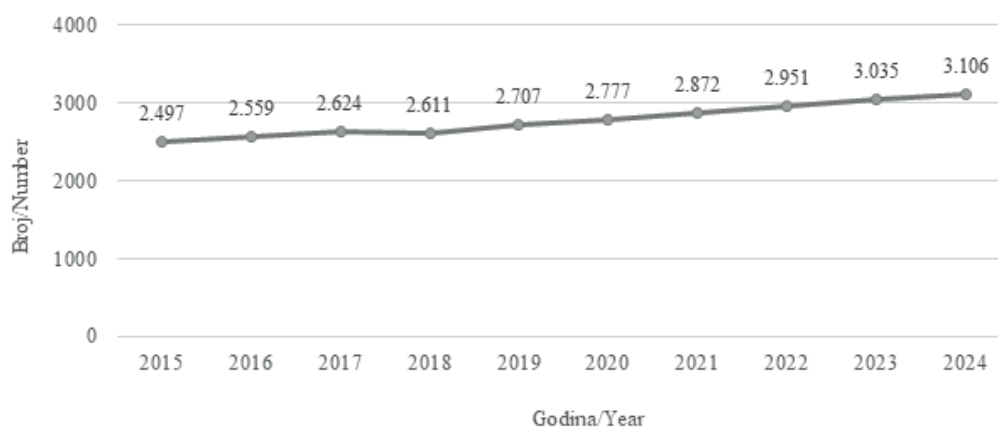
Udio toplokrvnih konja unutar populacijske strukture u posljednja je dva desetljeća najmanji (28,1 %), no njihov broj ipak raste (HAPIH, 2025.). Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva prepoznalo je važnost toplokrvnoga uzgoja i sportskoga konjogojstva, što je rezultiralo izradom Nacionalnoga programa poticaja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2015. – 2020. godine i obuhvatilo je deset toplokrvnih pasmina konja. Već sljedeće godine Ministarstvo odobrava nov programski paket za razdoblje 2021. – 2025. godine ukupne vrijednosti potpora u visini od 1.093.728,81 €, uz potporu za rasplodne pastuhe i kobile te potporu organizaciji konjičkih natjecanja. Novim razdobljem uvedena je i nova podmjera, koja uključuje potporu vlasnicima čiji konji sudjeluju na konjičkim natjecanjima u Republici Hrvatskoj. U razdoblju 2015. – 2024. godine rezultat Programa jest prosječan porast broja registriranih grla pasmina koje su obuhvaćene Programom od 2,6 %, dok se ukupna populacija povećala za 24,4 %, a broj uzgojene ždrjebadi za 45,7 % (JRDŽ, 2025). Hrvatski športski konj najbrojniji je u toj skupini sa službeno registriranih 840 grla, a slijedi hrvatski toplokrvnjak s 510 grla te engleski punokrvnjak s 474 grla (JRDŽ, 2025.). Posebitost hrvatskoga športskog konja i hrvatskoga toplokrvnjaka jest u tome da su nastali križanjem konja iz vlastitoga uzgoja s njemačkim toplokrvnim pasminama, a s obzirom na to da je sustavan uzgoj započeo devedesetih godina prošloga stoljeća, kao uzgojni tipovi još su uvijek u fazi oblikovanja (Pozojević i sur., 2017.). Engleski punokrvnjak uzgajan je na području Hrvatske više od

dva stoljeća, a Hrvatski registar uzgoja engleskoga punokrvnjaka međunarodno je priznat 2006. godine (Baban i sur., 2007.). Danas se engleski punokrvnjaci pretežito koriste u galopskim utrkama, a prema posljednjim je podacima registrirano 474 grla i brojno je stanje kontinuirano u porastu (JRDŽ, 2025.).

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede (2015.; 2021.; 2025.) i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (2025.), na Grafikonu 3 prikazan je pregled kretanja broja konja u registrima pasmina, dok Grafikon 4 prikazuje pregled kretanja broja ždrjebadi rođene u registrima onih pasmina koje su obuhvaćene Nacionalnim programom poticaja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. do 2024. godine (Korabi, 2025.).

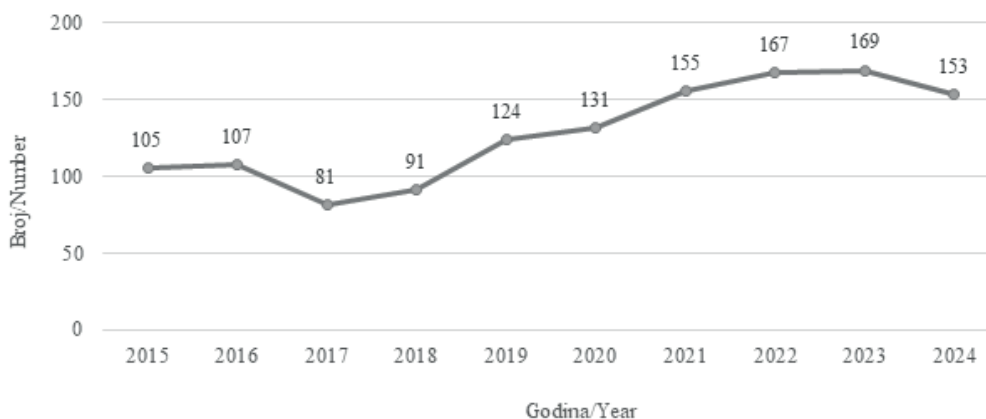
DISCIPLINE KONJIČKIH SPORTOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Konjički je sport u Republici Hrvatskoj teško usporediv s konjičkim sportom u ekonomski razvijenim zemljama, koje ujedno imaju i drukčiju kulturu kada je riječ o sportskome konjogojstvu (Baban i sur., 2024.). Trend povećanja brojnoga stanja konja u pozitivnome je odnosu naspram povećanja broja konjičkih klubova, jahača, trenera i sportskih natjecanja koja se održavaju u Republici Hrvatskoj. Hrvatski konjički savez (HKS) od 2004. djeluje u svrhu ostvarivanja interesa konjičkoga sporta i njegova predstavljanja međunarodnomu sportskom udruženju, odnosno Međunarodnoj konjičkoj organizaciji

Grafikon 3. Pregled kretanja broja konja u registrima pasmina obuhvaćenih Nacionalnim programom poticaja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. do 2024. godine (Korabi, 2025.)

Graph 3 Overview of the trend in the number of horses in the breeding registers included in the National Program of Support to the Breeding Programs for Warm-Blooded Breeds in the Republic of Croatia in the 2015–24 Period (Korabi, 2025)

Grafikon 4. Pregled kretanja broja ždrjebadi rođene u registrima pasmina obuhvaćenih Nacionalnim programom poticaja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. do 2024. godine (Korabi, 2025.)

Graph 4 Overview of the trend in the number of foals born in the breeding registers included in the National Program of Support to the Breeding Programs for Warm-Blooded Breeds in the Republic of Croatia in the 2015–24 period (Korabi, 2025)

(FEI). Galopske i kasačke utrke nisu pod ingerencijom Međunarodne konjičke organizacije (FEI), te one u Republici Hrvatskoj djeluju pri zasebnim savezima — Hrvatskomu galopskom savezu i trenutačno neaktivnomu Hrvatskomu kasačkom savezu. Galopske su utrke nakon 5 godina održane u obliku triju međunarodnih trkaćih dana u 2024. godini, s ukupnim fondom novčanih nagrada od oko 20.000 € po trkaćem danu (HGS, 2025.). Kasačke su utrke, s druge strane, bile vrlo popularan konjički sport, a posljednjih su nekoliko godina popularnost i interes za održavanje utrka značajno opali, a Hrvatski kasački savez, koji je djelovao od 2001. godine, više nije aktivan. U HKS-u je trenutačno registrirano 77 konjičkih klubova (HKS, 2025.) što je skoro dvostruko više u usporedbi s 49 registriranih konjičkih klubova u 2012. godini (Baban i sur., 2013., cit. prema HKS-u, 2012.). Od 2007. do 2013., HKS je godišnje licencirao između 455 i 654 natjecatelja u konjičkim sportovima. Ulaskom u Europsku uniju, prema Kralik i sur. (2018.), broj licenciranih konja u HKS-u povećan je za 23 %, a broj licenciranih konja hrvatskih uzgojnih tipova za 9 %. U razdoblju između 2017. i 2021. godine registrirano je između 455 i 554 natjecatelja i 524 i 586 konja (Vrbanić Igrić i sur, 2023.). Prema istim autorima, najveći broj licenciranih jahača bio je u 2019. godini (731). Kada je riječ o broju održanih natjecanja u Republici Hrvatskoj, koristeći podatke iz 2007. godine, u kojoj je održano 56 natjecanja, 2014. godine, u kojoj održano 61 natjecanje, te 2021. godine, u kojoj je održano 57 natjecanja, vidljivo je da u kontekstu broja natjecanja ne dolazi do značajnih

promjena. U 2024. godini održano je 64 natjecanja, od kojih su preponska natjecanja zauzela 55 %, dresurna 28 %, natjecanja u daljinskom jahanju 13 % te zaprežna 0,08 % (HKS, 2025.). Preponski i dresurni sport kontinuirano su dominantni, dok je zaprežni sport tijekom svih godina najmanje zastupljen iako je njegova specifičnost da svih tih godina ipak ima najkonstantniji broj natjecatelja. Najbrojnija je skupina natjecatelja u vožnji dvoprega, dok se vožnja jednoprega po prvi put uvodi u Republiku Hrvatsku 2013. godine. Zaprežni je sport ujedno jedini u kojem su hrvatski natjecatelji nastupali na svjetskim prvenstvima, i to u vožnji dvoprega 2007. godine u Poljskoj, 2011. godine u Francuskoj, 2013. godine u Slovačkoj te 2019. godine u Njemačkoj. Sportovi koji bilježe porast u broju natjecatelja u protekle četiri godine su dresurno i daljinsko jahanje (Baban i sur., 2024.). Dresurno je jahanje ujedno drugi sport po broju registriranih jahača. Zahtjevi unutar dresurnoga sporta i kategorija utakmica za pojedinu dobnu skupinu jahača su od 2020. godine porasli, što upućuje na napredak i veću educiranost hrvatskih trenera, jahača i sudaca. Promjene su eventualno dovele i do smanjenja u broju licenciranih jahača, od kojih su inače pretežito dominirali seniorski jahači. U usporedbi s 2019. godinom, kada je broj licenciranih jahača u dresurnom jahanju bio 267, već u 2020. godini broj je pao na 149 (Vrbanić Igrić i sur, 2023.). Kada je riječ o daljinskome jahanju, drugoj disciplini sa zabilježenim porastom, prvo je natjecanje u Hrvatskoj održano 2006. godine te se od 2007. godine svake godine održava između pet i deset natjecanja.

PRIMJENA I POTENCIJAL RAZVOJA MODERNIH METODA ASISTIRANE REPRODUKCIJE

U Hrvatskoj se već više od 25 godina provodi umjetno osjemenjivanje kobilica, posljednjih se nekoliko godina provodi i embriotransfer, a u 2024. smo po prvi put, u suradnji s talijanskim centrom Avantea, smrznuli i za budućnost pohranili embrije konja pasmine gidran. Dubokosmrznuti embriji u vlasništvu uzgajivača iz Hrvatske prodaju se na *online* aukcijama, a na natjecanjima u sklopu Hrvatskoga konjičkog saveza imamo sve veći broj konja koji su rođeni zahvaljujući embriotransferu. Jedini razlog zašto na turnirima u Hrvatskoj nemamo klonirane konje jest samo taj što se u praksi pokazalo kako trošak kloniranja ne opravdava kvaliteta dobivene ždrjebadi. S druge strane, upravo je primjena umjetnoga osjemenjivanja i embriotransfera dovela do rapidnoga napretka u sportskome konjogojstvu te se ove metode uspješno koriste već više od 20 godina. Umjetno osjemenjivanje zapravo ubrzava postupke oplemenjivanja pasmina i uzgojnih tipova te ubrzava selekcijski učinak, jer najkvalitetniji pastusi umjetnim osjemenjivanjem ostavljaju znatniji uzgojni trag (Prvanović Babić, 2014.; Prvanović Babić i sur., 2014.), a dubokosmrznuto sjeme rasplodnjaka može se i nakon njegova uginuća koristiti u rasplodu. Prateći trendove u Europi, hrvatsko konjogojstvo konstantno kroči naprijed, što pokazuje interes i broj uzgajivača i držatelja konja. Međutim, gledajući Europu, u kojoj je postotak ždrjebadi koja dolazi na svijet kao rezultat osjemenjivanja ohlađenim ili zamrznutim sjemenom dosegnuo oko 90 %, kod nas je broj ždrjebadi prema broju kobilica daleko ispod europskoga prosjeka (HAPIH, 2022.). Upravo bi poticanje primjene umjetnoga osjemenjivanja na većem broju kobilica direktno i indirektno pridonijelo postizanju cilja poboljšanja plodnosti i mjera kontrole plodnosti kobilica te dostizanju rezultata iz drugih zemalja, članica EU-a. Sjeme pastuha koje se stavlja u promet bilo ohlađeno ili dubokosmrznuto, mora biti prikupljeno, obrađeno i skladišteno za potrebe umjetnoga osjemenjivanja u centrima odobrenima unutar EU-a. Takav centar ne postoji u Hrvatskoj, te je sva sperma koja se koristi dobivena uvozom. Pritom je važno napomenuti kako kod DS-a sjemena pastuha treba biti posebno oprezan zbog mogućnosti prijenosa zaraznih bolesti (Prvanović Babić i sur., 2019.). Bitno je naglasiti da kobile prilikom postupka umjetnoga osjemenjivanja traže dodatni veterinarski stručni nadzor, što dovodi do pravovremenoga otkrivanja i liječenja zaraznih i nezaraznih uzroka neplodnosti, a

to također utječe na bolju uspješnost rasplodivanja. Ako je kobila prije osjemenjivanja pravilno pripremljena te ako se svi postupci umjetnoga osjemenjivanja svježom i rashlađenom spermom provedu stručno i savjesno, postotak koncepcije kobilica je čak i veći nego kod prirodnoga pripusta i iznosi preko 75 %, jer se ranije uoče i izliječe potencijalni uzroci neplodnosti, embrionalne smrtnosti i pobačaja (Prvanović Babić, 2014.). U našoj se zemlji UO kobilica uspješno provodi dugi niz godina, no jedini sustavni podatci o koncepciji kobilica analizirani su u tvrtki CRSH d. o. o. (Nervo i sur., 2013.). Tijekom triju pripusnih sezona pokazali su da je koncepcija kobilica u prvome ciklusu iznosila 80 % za svježije sjeme, 90,9 % za ohlađeno te 45,5 % za dubokosmrznuto sjeme rasplodnjaka. Ukupna koncepcija tijekom prvoga i drugoga ciklusa, odnosno ukupna koncepcija po sezoni, iznosila je 90 % za svježije sjeme te 100 % za ohlađeno i dubokosmrznuto/odmrznuto sjeme pastuha (Nervo i sur., 2013.). Važnost primjene UO-a kobilica se povećava, te sve više uzgajivača konja traži uslugu osjemenjivanja svojih kobilica, što je najčešće povezano i s liječenjem smanjene plodnosti kobilica, pogotovo zbog činjenice da sportske kobile često kasno ulaze u rasplod, nakon završene sportske karijere, kada je njihova plodnost fiziološki smanjena (Prvanović Babić i sur., 2012.; Prvanović Babić i sur., 2014.). Kako bismo uzgojili vrhunske sportske i jahače konje, nužno je posezati za elitnim genetskim materijalom. Kako je već rečeno, ulaskom Hrvatske u EU međunarodna trgovina kvalitetnim genetskim materijalom značajno je olakšana, kao i šira primjena UO-a u konjogojstvu, čime je omogućen napredak i provedba uzgojnih programa sportskih toplokrvnih, kao i izvornih i zaštićenih pasmina konja. Za daljnji razvoj metoda asistiranog razmnožavanja konja u RH nužno je formiranje centra za prikupljanje i distribuciju sjemena, jajnih stanica i embrija kopitara odobrenoga u EU-u. Uz već spomenuti razvoj konjogojstva, takav bi centar bio vrijedna baza za prikupljanje sperme, jajnih stanica i embrija hrvatskih autohtonih pasmina kopitara (konja i magaraca) za banku gena.

VAŽNOST BANKE GENA U KONJOGOJSTVU REPUBLIKE HRVATSKE

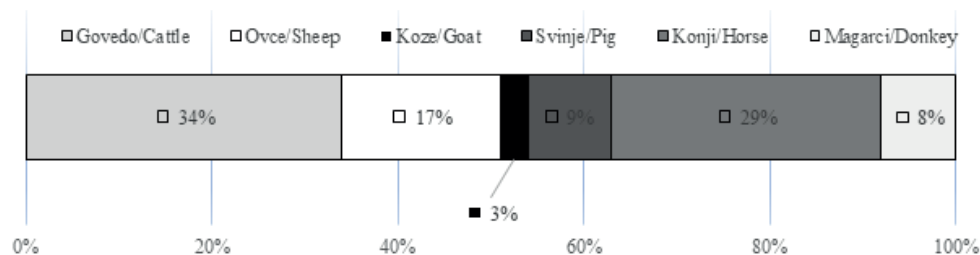
Banka gena domaćih životinja Republike Hrvatske (RH) uspostavljena je 2013. godine temeljem usvojenoga Nacionalnog programa očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj 2010. godine i Operativnoga

programa uspostave Banke gena domaćih životinja u Republici Hrvatskoj iz 2012. godine (MPŠR, 2023.) s ciljem zaštite i očuvanja animalnih genetskih resursa, odnosno izvornih i ugroženih pasmina te gospodarski važnih (komercijalnih) pasmina domaćih životinja. Donošenjem drugoga programskog razdoblja Nacionalnoga programa očuvanja izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u RH 2021. – 2025. (MP, 2021.) formirana je Nacionalna mreža banki gena RH, u kojoj središnje mjesto zauzima nacionalna Banka gena (pod ingerencijom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva) te priznate banke gena (pravne osobe uspostavljene prema Zakonu o uzgoju domaćih životinja, NN 115/18, 52/21). Od ukupno četiriju priznatih banaka gena, navedeni status od 2021. godine imaju dva konjogojska saveza, Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskoga hladnokrvnjaka i Središnji savez uzgajivača konja hrvatski posavac.

Jedan od temeljnih aktivnosti Banke gena jest pohrana biološkoga materijala domaćih životinja. Tako je u razdoblju od 2013. do 2024. prikupljeno i pohranjeno oko 45.000 različitih bioloških uzoraka. Tijekom navedenoga razdoblja, uz manje oscilacije, primjetan je pozitivan trend u broju prikupljenih uzoraka, izuzev 2019. godine, kada je zabilježen izrazito velik skok kao rezultat zaprimanja velikoga broja uzoraka sjemena komercijalnih i izvornih pasmina goveda. Udio prikupljenih i pohranjenih uzoraka u Banku gena varira ovisno o vrsti domaćih životinja, pri čemu najveći udio imaju goveda (43 %), a slijede ih kopitari s 31 %. U Banku gena može se pohraniti različit biološki materijal poput tkiva, krvi, dlake, somatskih stanica, sperme, jajnih stanica, embrija i sličnoga i, ovisno o procijenjenim zalihama, planski se nadopunjuje. Njihovo prikupljanje, priprema i pohrana provodi se prema utvrđenim protokolima koje trebaju poštivati svi sudionici uključeni u rad Banke gena. Dosad je u Banku gena prema tipu uzorka

pohranjeno najviše uzoraka dlake (40 %), zatim tkiva (32 %) i sjemena (27,5 %), dok je svega 0,5 % uzoraka pohranjeno kao krv (MPŠR, 2025.). Od kopitara je pohranjena isključivo dlaka, odnosno uzorci grive. U Bankama gena pohranjuje se genetski materijal lokalnih (izvornih) pasmina domaćih životinja te pasmina od gospodarskoga značenja, poput onih uzgojenih za proizvodnju mlijeka ili mesa. Dosad pohranjeni biološki uzorci izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja (25 pasmina) čine 84 % cjelokupne kolekcije genetskoga materijala Banke gena RH (37.626 uzoraka), što ukazuje na sustavnu zaštitu i plansko očuvanje izvornoga genoma lokalnih pasmina (Grafikon 5).

Banka gena pruža kontinuiranu potporu *in situ* programima očuvanja i od izrazitoga je značenja za konjogojstvo RH, osobito s obzirom na visok udio izvornih pasmina u ukupnoj populaciji kopitara. Također predstavlja ključnu potporu *in vivo* programima očuvanja prvenstveno izvornih pasmina domaćih životinja, pruža mogućnost za rekonstrukciju pasmine u slučaju izumiranja ili gubitka znatnoga broja jedinaka, osnivanje novih linija/rodova u slučaju njihova biološkoga nestanka, ali i služi kao rezervna kopija populacije koja može biti iskorištena za modificiranje i/ili preusmjeravanje populacije te za utjecanje na evolucijske ili selekcijske procese. U budućnosti rad Banke gena obuhvaća nastavak prikupljanja bioloških uzoraka kopitara sukladno planu MPŠR-a, kao i proširenje vrste prikupljenoga materijala, poput sjemena ili embrija. Za uspješnu provedbu navedenih aktivnosti ključna je suradnja svih dionika — uzgojnih udruženja, uzgajivača, priznatih banaka gena te državnih i znanstvenih institucija, koji zajednički doprinose očuvanju animalnih genetskih resursa. Naposljetku, rezultati i spoznaje koji mogu proizići iz provedbe znanstvenih istraživanja mogu doprinijeti razvoju konjogojstva i povećanju dohodovnosti sektora.

Grafikon 5. Udio pohranjenih bioloških uzoraka izvornih pasmina domaćih životinja prema vrsti (MPŠR, 2025.)
 Graph 5 Share of stored biological samples of native breeds of domestic animals by species (MAFF, 2025)

ZAKLJUČAK

Hrvatska je zemlja koja ima sve potrebne preduvjete za razvoj, tradiciju, povoljne klimatske i geološke uvjete, dovoljan broj konja (čak i premali u odnosu na veličinu pašnjačkih površina), odgovarajuću strukturu privatnih gospodarstava, razvijene neke discipline konjičkoga sporta. Posredne su koristi konjičkoga sektora u očuvanju tradicije, održavanju ekosustava i gospodarske vitalnosti ruralnih sredina te obogaćenju turističke ponude. Očituju se i drugim dodanim vrijednostima poput mlijeka i mesa kopitara te uporabe konja u terapijske svrhe. Međutim, kao glavni izazovi u pogledu ekonomske učinkovitosti, kao i u stvaranju interesa među mladim uzgajivačima i ljubiteljima konjičkoga sporta, ističu se neiskorišteni potencijali i nedostatak transfera znanja. Hrvatski konjički savez je nacionalna krovna konjička institucija koja vodi brigu o FEI disciplinama konjičkoga sporta (preponsko jahanje, dresurno jahanje, daljinsko jahanje, zaprežni sport, višeboj i parakonjanstvo). Konjički savez prati konjičke sportove suđenjem, pripremom i organizacijom konjičkih natjecanja, usmjeravanjem konjičkih klubova, educiranjem sportaša i trenera u konjičkim sportovima i sličnim. U nedostatku konjičke strategije na lokalnoj bi razini konjička industrija trebala poticati razvoj lokalnih mreža radi zastupanja i promocije interesa koji bi bili ekonomski učinkoviti osiguranjem svih profesionalnih i rekreativnih aktivnosti usmjerenih na zdravlje, dobrobit i korištenje konja općenito.

POPIS LITERATURE

1. Baban, M., Čačić, M., Korabi, N., Rastija, T., Mijić, P. (2007.): Stanje i mogućnosti razvitka konjogojstva Republike Hrvatske. *Biotechnology in Animal Husbandry*, 23 (5-6): 123-131.
2. Baban, M., Gregić, M., Korabi, N., Antunović, B. (2013.): Konjogojstvo u Republici Hrvatskoj – stanje i perspektiva. XX međunarodno savjetovanje Krmiva 2013. Opatija, 5-7. 6. Ur. Slavko Lulić. Zbornik sažetaka, 8-9. ISSN: 1847-2370. Krmiva, vol. 54, broj 3, str. 89-98.
3. Baban, M., Ranogajec, Lj., Mijić, P., Prvanović Babić, N., Ramljak, J., Ristić, T. (2025.): Konjička industrija kao pokretač razvoja demografske strukture. U Zbornik radova sa Znanstvenog skupa Znanstveni sabor Slavonije i Baranje, ur. V. Piližota, M. Harc, M. Briš (str. 367-388). Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku. <https://zssib.hr/index.php/konferencija/zbornik-radova>
4. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (2022.): Godišnje izvješće za 2021. godinu - Kopitari. Centar za stočarstvo, Osijek.
5. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (2025.): Kopitari. Godišnje izvješće za 2024. godinu. Osijek.
6. Hrvatska poljoprivredna agencija (2015.): Konjogojstvo. Godišnje izvješće za 2015. godinu. Križevci.
7. Hrvatski galopski savez (2025.): Arhiva, 2024. <https://crogallop.com.hr/arhiva/>
8. Hrvatski konjički savez (2025.): <https://www.konjicki-savez.hr/>
9. Hrvatski stočarski centar (2005.): Konjogojstvo. Godišnje izvješće, 2004. Zagreb.
10. Hrvatski stočarski centar (2007.): Konjogojstvo. Godišnje izvješće, 2006. Zagreb.
11. Ivanković, A. (2023.): Pregled pasmina i tipova konja uzgojenih u Hrvatskoj. Zbornik predavanja. Znanstveno stručni skup „1. Dani hrvatskog stočarstva“, 7.-9. 11., Osijek, str. 207-213.
12. JRDŽ (2025.): Podatci iz Jedinstvenog registra držanih životinja pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.
13. Korabi, N. (2025.): Mjere unaprjeđenja toplokrvnih pasmina konja i uvođenje digitalizacije sustava identifikacije i registracije kopitara. 10. Savjetovanje uzgajivača konja, Bjelovar, 4. travnja 2025. godine.
14. Kralik, G., Antunović, Z., Plietić, S., Kralik, D., Baban, M., Brozić, D. (2018.): Značajke animalne proizvodnje i uzgoja kućnih ljubimaca u Republici Hrvatskoj. XXV međunarodno savjetovanje Krmiva 2018. Opatija, Hrvatska, 6.-8.6. Zagreb: Krmiva d.o.o., str. 1-2.
15. Lipizzan International Federation (2025.): www.lipizzan-online.com.
16. Ministarstvo poljoprivrede (2015.): Nacionalni program poticaja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. do 2020. godine.
17. Ministarstvo poljoprivrede (2021.): Nacionalni program poticaja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2025. godine.
18. Ministarstvo poljoprivrede (2025.): Nacionalni program očuvanja izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj 2021.–2025. <https://stocarstvo.mps.hr/app/uploads/2021/12/nacionalni-program-izvornih-i-ugrozenih-pasmina-2021-2025-final.pdf>.
19. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (2023.): Izvješće o provedbi Nacionalnog programa izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja 2022., ISSN: 1849-7276

20. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (2025.): Podatci službe za uzgoj kopitara i Banku gena domaćih životinja.
21. Narodne novine (2018.): Zakon o uzgoju domaćih životinja 115/2018. Zagreb. Narodne novine.
22. Narodne novine (2021.): Zakon o uzgoju domaćih životinja 52/2021. Zagreb. Narodne novine.
23. Nervo, V., Orak, A., Kajganić, M., Prvanović Babić, N., Grizelj, J., Getz, I. (2013.): Učinkovitost umjetnog osjemenjivanja kobila svježim, ohlađenim i duboko smrznutim sjemenom pastuha. Veterinarska stanica, 44 (5): 351-358.
24. Poljak, F., Baban, M., Dražić, M., Tadić, D., Čabrajec, M., Tomše-Đuranec, V. (2015.): Trendovi u konjogojstvu Republike Hrvatske u razdoblju od 2004. do 2014. godine. 8th International scientific/professional conference, Agriculture in nature and environment protection. 1.-3.06., Vukovar, str. 245-250.
25. Pozojević, I., Ivanković, A., Ramljak, J. (2017.): Utjecaj genetske strukture hrvatskog športskog konja i hrvatskog toplokrvnjaka na rezultate u preponskom jahanju. Zbornik radova. 52nd Croatian and 12th International Symposium on Agriculture. 12.-17.02., Dubrovnik, str. 566-569.
26. Prvanović Babić, N., Franko, P., Orak, A., Getz, I., Dobranić, T., Grizelj, J., Folnožić, I., Bačić, G., Karadjole, T., Samardžija, M. (2012.): Analiza postojećeg stanja i mogućnosti šire primjene umjetnog osjemenjivanja konja u Republici Hrvatskoj. Veterinarska stanica, 43: 35-43.
27. Prvanović Babić, N. (2014.): Primjena umjetnog osjemenjivanja u konjogojstvu. Zbornik predavanja I. Savjetovanja uzgajivača konja u Republici Hrvatskoj, Hrvatska poljoprivredna agencija, Vrbovec, 25.04., 36-42.
28. Prvanović Babić, N., Getz, I., Grizelj, J., Bačić, G., Maćešić, N., Karadjole, T., Baban, M., Korabi, N., Samardžija, M., Dobranić, T. (2014.): Primjena metoda asistirane reprodukcije u hrvatskih autohtonih i sportskih pasmina konja. Proceedings and abstracts, 7th international scientific/professional conference, Agriculture in nature and environment protection, 28-30.5., Vukovar, str. 122-126.
29. Prvanović Babić, N., Lojkić, M., Karadjole, T., Maćešić, N., Bačić, G., Getz, I., Kostelić, A. (2019.): Reproductivno zdravlje rasplodnih pastuha. Zbornik radova 6. savjetovanja uzgajivača konja u Republici Hrvatskoj, 15.3., Kutina, str. 22-26.
30. Vrbanić Igrić, M., Nervo, V., Ramljak, J., Gregić, M., Bobić, T., Mijić, P., Baban, M. (2023.): The Development of Equestrian Sports in the Republic of Croatia and in the World. 1st Central-Eastern European EAAP Regional Meeting, 26.-28.04., Nitra. Book of Abstracts No. 29, pp. 49.

SUMMARY

Horse breeding is the only livestock industry in the Republic of Croatia that has recorded an almost continuous positive growth trend over the last thirty years. In 1995, 2,488 horses were registered, in 2004 the number of registered horses increased to 9,321, in 2014 the total number of horses increased to 21,144, and in 2024 to 35,920. In the last 15 years, the number of horses registered in the system has annually increased by an average of 4.6 %, with the largest increase being in the year 2021, amounting to 12.3 %. Within the population structure, the cold-blooded breeds continue to dominate, followed by the warm-blooded breeds and the pony breeds. In addition to an increase in the number of horses, breeds, and breeding types, there is also a continuous increase in the number of private and social riding clubs, professional and amateur riders/drivers, and other stakeholders. The number of various associations and family businesses engaged in equine activities is also continuously increasing. The growing number of equestrian events and competitions leads to a conclusion that equestrian sport in the Republic of Croatia is developing well, even if it only accounts for a small share when compared to the dominant equestrian-sport countries. Sports disciplines under the jurisdiction of the Croatian Equestrian Federation are organized according to the rules of the International Equestrian Federation. The most widespread is show jumping, followed by endurance riding, dressage, driving, and eventing.

Keywords: horse breeding, equestrian sport, Republic of Croatia